

Repapillejar 'lluïr, resplendir' tort. (Moreira, *Folk. Tort*, 287, 699) i *repapillent* 'rutilant' id ibid, 661, 327, van amb el blanenc *pipellejar* 'brillar', 'pampalluguejar' i **PARPELLA** *Repar, reparabile, reparació, reparador, reparar, reparatori, reparo, reparós, V. parar* *Repartició, repartidor, -dora, repartiment, repartir, V. part* *Repàs, V. pas, péixer i àpat* *Repassada, repassador, -dora, repassar, V. pas* *Repassilla, deformació de *refacilla, intensiu de falçilla (FALÇ), amb dissimilació de la l* *Repassó, V. pas* *Repastar, repastissó, V. pasta*

REPATANI, 'refractari a canviar d'hàbits inconvenients' mot afectiu d'origen incert. hi ha afinitat amb certs mots portuguesos (*repetenado, repata-* 'refet, reforçat, endurit') i occitans (*repetenà* 'impacientar-se', 'grunyr', *se repatinà* 'refer-se, adobassar-se', *rapatèu* 'rondinaire, malcarat'), també d'origen incert, i en els quals semblen haver-se combinat diversos radicals de creació probablement expressiva. □ 1ª doc : 1893.

«No deu fer-se cas dels vells *rapatanis* qu'estan anyorant encara ---», article de «L'Avenç», 1893, citat pel *DAG*, s. v. *repata*, amb la definició «tossut, estrany de caràcter». En una carta del meu pare a la mare li explica que la germana d'ella «gasta bona salut, però de vegades diu que és una mica *repetàma* i no vol menjar» (9-x-1902) No fou recollit per diccs. anteriors al de Bulbena (1905), que remet a 'rondinaire': d'aquí el treu el de Vogel (1911) traduint «norgler; nörgel-suchtig». *AlcM* cita «tan sols algun *repatan* que altre no es volia donar per convençut», de Raimon Caselles (1906), i localitzant *repatanies* a Cardona i Solsona, i *repatinic* a l'Empordà. La grafia *repatan* quedà fixada ja en el *DOrt* de 1917. La variant *repata* amb què encapçala el *DAG*, sense documentar-la, s'agermana amb un ross. *repataka* que Grandó (*Misc. Fabra*, 201) defineix «lluna, disposició d'esperit», amb exemple «aquest home té *repatanes!*»: forma sense la -i, que convé tenir en compte, per si pot orientar les indagacions de l'origen.

1 Entre els mots que semblen afins, el que es troba més antigament, i en una font de més solvència popular, és en Gil Vicente, el gran comediògraf portuguès que escrivia cap a 1510. En la *Farsa de Inés Pereira*, de l'escuder tirànic amb qui es casa Inés, diu «guardar de cavaleirão / barbudo, *repetenado*, / que em figura d'avisado / é malino e sotranção» (ed. 1912, II, 341); i en una altra obra es tracta d'un pollastre: «e o frangão offegoso, / com *repetenado* esprito / ---», *Embarcação do Purgatório* (en la *Coplaçam*, f° 51a) El dicc. de Figueiredo registra *repetenar-se* com a terme familiar modern «refocilar-se, repoltrear-se», o sigui 'refer-se, reconstituir-se' («recrear-se, refestelar-se»), i hi identifica *repatanar-se* en el costumista vuitcentista José Agostinho de Macedo, de robust i popular llenguaatge, observant «o mesmo ou melhor que *repetenar-se*»; però els contextos de Gil Vicente no indueixen a entendre simple refocilació física sinó implicant-hi tant o més un judici de caràcter sever, dintre de la noció de malignitat o duresa.

En llengua d'oc moderna hi ha tres mots que recorden el nostre i el de Gil Vicente 2. *Repatinà* rodanès, *rapatinà* llgd, *repatinmèl* delfinès, que el *TdF* defineix «refaire, rétablir, replumer» (encapçalant-ho amb *repata* que sembla altra cosa); també *repatinmèl* «raccommodement», exemplificant-lo amb la cita «trovon rên de si dous qu'un *repatinmèl*» en el felibre Roch Grivel (de Crest, dept. Drôme) La primera d'aquestes variants potsèr ja es documenta en un poema ben conegut, la *Vida de Sant Honorat* de Raimon Ferraut (que escrivia a la fi del S. XIII, es creu a Niça): «paupres e blos, *repatinatz*», segons la lliçó de Sardou que tradueix «rapiécé»; mentre que Stichel i Roche-gude li prefereixen *retapinat*, que aquell tradueix 'mal vestit', i aquest, «misérable» una forma, evidentment, surt de l'altra per metàtesi. Ara bé Stichel (*Beitr. z Lexik d' Aprov Verbums*, 72a) ho uneix amb un fr. ant *ratapiner*, que surt en un vers d'*Aiol et Mirabel*, i que Forster defineix 'disfressar'; considerant-ho derivat d'un oc. *atapinar* 'amagar-se, desaparèixer' del qual (p 17) dóna un ex. oc. ant.; tot això, remetent a fr. ant. *atapiner* «se déguiser».

3. *Repetenà* «piétiner de colère» («acò faguét coumo uno macho lou medecin *repetenà*», Cl. Brueys d'Ais-en-Prouvenço, † 1636), però també «regimber, ruer» i «murmurer, grommeler sans cesse», del qual dóna variants *repeteneà* a Niça, i *repetenimà* a Marsella, amb cita del vers «vèn au davans dóu mètre, en *repetinejant*», en el felibre Peise de Toulon; i, en el mateix, «lei *repetinejare* qu'a tout caiau mandon un cop de pèd», definit «qui regimbre sans cesse, mécontent». Realment aquest *repetenà* recorda molt el nostre *repatan* i el *repetenado* de Gil Vicente; més que més que també porta *repetant, -anto*, «récalcitrant». Ballarín cita un arag. *repetendo* (del qual no trobo notícia en els diccs. ni gloss.) com a equivalent del benasquès *repetellau* «el que se mantiene erguido, casi echado hacia atrás» («siempre marxe *repetellau*», *Dicc Ben*, 428b)

4. *Rapatèu, -elo*, «avare, malotru, qui enlève, emporte tout»; i també «grognon», «jouini chato, vièi *rapatèu*», en l'avinyonès H. Morel († 1826) i en altres dos felibres de Provença.

Encara algunes connexions possibles.

5. La més raonable sembla amb l'alt arag. *repatan* variant de *RABADA* 'pastoret' 'noi que ajuda el *mairal* a cuidar les ovelles', a la Vall de Broto (A. Satué); «els dos eixerits pastorets, *repatanes*, com diuen aquí», Solé Santaló (*BDC* 1909, 347) referint-se a Ansó i Echo Es pot imaginar que, des de 'pastoret aragonès', es passés a 'capclòs', 'rebec, tossut', per la fama dels aragonesos; i ho ajuntaríem amb alguns aragonesismes pastorals: *gaiato*, i d'altres, en què hi ha certament relació amb l'aragonès, si bé ja no és tan clar si vénen d'allà o de varietats del cat occid *borrec, segall, lligallo* Idea molt hipotètica, i inconciliable amb l'enllaç amb els mots portuguès i occitans (1, 2, 3), d'afinitat més clara. Només ens hi duria la facilitat d'explicar així, alhora, la nostra doble terminació -à, -ana, i -ani < *repatanes*, indicatiu suggestiu però de força problemàtica,